

Gradišćanskih Hrvata 62, 23 000 Zadar, tel: 095 912 43 95 / 095 521 7451

SAVJETI ZA POTICANJE JEZIČNO-GOVORNOG RAZVOJA

**NITI JEDNO DIJETE NE KASNI S GOVOROM ZATO ŠTO JE LIJENO ILI NE ŽELI GOVORITI.
DIJETE NE GOVORI JER MU JE TO U OVOM TRENUTKU PRETEŠKO I TREBA POMOĆ ODRASLIH!**

JEZIČNO RAZUMIJEVANJE

Dijete mora **razumijeti** riječi prije nego počne govoriti!!!

Jezično razumijevanje možete poticati tako da:

- Pojednostavite ono što govorite. Govorite djetetu jednom rječju ili kratkim frazama.
- Pričajte o onome što dijete zanima u tom trenutku. Uključite se u njegovu aktivnost i imenujte ono što radi, gleda, sluša. Imenujte sporo, razgovjetno, razigrano i jednostavno. Budite djetetu zanimljivi!
- Ako dijete ne razumije što govorite, **POKAŽITE** mu što treba učiniti, npr. ako ste mu rekli "daj loptu" i dijete ne razumije, pokažite prema lopti.
- Možda će te djetetu morati pružiti fizičku pomoć da izvrši vaš nalog. U tom slučaju pomozite mu na način da ga odvedete do lopte, stavite mu je u ruku i uz ponavljanje upute "daj loptu" pomognete mu da vam da loptu.
- U poticanju djeteta usmjerite se na djetetovo razumijevanje, a ne na govor. U ovom trenutku puno je važnije da gradite djetetovo razumijevanje nego da inzistirate na govoru!
- Budite zaigrani i uživajte u igri kako bi održali djetetovu pažnju i kako bi ga potaknuli da se igra s vama.

Gradišćanskih Hrvata 62, 23 000 Zadar, tel: 095 912 43 95 / 095 521 7451

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Ako je vaše dijete napunilo dvije godine i još uvijek ne govori ili govori tek nekoliko riječi nemojte čekati, **DJELUJTE!**

Jezično izražavanje možete potaknuti tako da:

- Učite dijete da imitira geste tijekom igre (npr. “daj pet”, pjesmice s pokretom i sl.). Jako je važno da dijete nauči “napraviti svoj dio” tijekom igre.
- Potičite upotrebu gesti, npr “još”, “daj” i sl.
- Potaknite dijete da imitira smiješne zvukove koje proizvodite, npr. zvuk auta, glasanje životinja, zvukove u prirodi.
- Kada pokušavate potaknuti dijete da ponovi riječ za vama koristite jednostavne, poznate riječi.
- U početku se usmjerite na riječi koje vaše dijete često treba, npr. nazive igračaka, hranu, piće, članove obitelji. Riječi za oblike, boje, slova, brojeve nisu važne djetetu koje kasni s progovaranjem!

NEKOLIKO VAŽNIH “TRIKOVA”

- **IMENUJTE**

Slijedite djetetove aktivnosti i igru i IMENUJTE sve što GLEDA (maca, da maca), SLUŠA (mobitel), ČINI (bacio si!), DIRA (kocka) i OSJEĆA (ljutiš se, sviđa ti se). Kad god možete, uključite se u njegove interese i pratite ih, imitirajte, razigrano ometajte. Kad ne možete, činite to barem prateći i imenujući kako promatrate djetetove aktivnosti. Zamislite da ste u mraku i da dijete ima ručnu lampu i ono je usmjerava kamo ono želi, a vi pratite imenovanjem sve što dijete osvjetli svojom pažnjom. Pri tome mu NEMOJTE DAVATI UPUTE o tome što da radi već ga samo slijedite, toplo ga podržavajući u aktivnostima.

Imenujte:

- Sporo
- Razgovjetno
- Razigrano (pjevno)
- S malo riječi (u početku jednu, zatim dvije ili više, ovisno o tome koliko dijete može razumjeti)
- Postupno možete iskaze proširiti na dvije riječi (macu diraš, zvoni mobitel, bacio si kocku, ljutiš se na tatu).

- **IZBJEĞAVAJTE PITANJA**

Postavljanje pitanja „Što je to?“ neće imati korisnog učinka na djetetovo razumijevanje i govorenje, a proces komunikacije u tom slučaju nije poticajan već više nalikuje na ispitnu situaciju. Postavljanje pitanja neće potaknuti dijete da izgovara riječi, ali mu može eventualno stvoriti nelagodu jer ne može udovoljiti zahjevu roditelja i okoline ili će mu u biti svejedno, ali će tada stvoriti nelagodu okolini jer nisu polučili očekivani rezultat.

Kada dijete u ruci ima loptu i nosi je, umjesto pitanja „Što to imaš?“, puno je učinkovitije reći „Lopta! Loptu imaš!“, a kada je baci dodati „Bacio si loptu!“. Dijete tada u pravom trenutku i na pravi način dobiva korisne informacije o onome što upravo ima, gleda, čini i čuje, više puta, na različite načine. Ako to radimo često, to ima vrlo povoljan učinak na djetetovo razumijevanje, ali ga i uči da je mami i tati vrlo važno ono što ono radi i postupno ga čini aktivnijim u socijalnoj interakciji. Pitanja u svrhu traženja djetetovog mišljenja postavljajte i dalje, ali koristeći obilje gesti i pokreta koji će djetetu pomoći da lakše razumije. Dijete svakodnevno stavljajte u situacije da bira.

- **DAJTE DJETETU PRILIKE DA BIRA**

Djetetu svakodnevno omogućite da radi izbor između različitih igračaka, odjeće, hrane, pića. Primjerice, uzmite ujutro u svaku ruku po jednu majicu i široko ih razmaknite te pitajte dijete koju želi obući. Nekoj djeci će biti teško raditi izbor, ali je vrlo bitno da ga nauči stoga mu

treba pružiti mnoštvo mogućnosti i iskustva i pri tome mu pomoći. Ako dijete ne razumije što želite od njega, stavite mu pred izbor majicu koju jako voli i onu za koju znate da je ne voli ili igračku koju jako voli i onu za koju ste sigurni da je ne voli i pitajte ga kratko: „ovo ili ovo (imenujući)?“ i pri tome podignite jedan po jedan imenovani predmet. Ako dijete ne poseže ni za jednim, neka druga osoba stane iza njega i pomogne mu da izabere željeni predmet (oblikujući kažiprst).

- **UPOTREBLJAVAJTE GESTE**

Kada dijete poseže za nečim što mu se jako sviđa neka netko stane iza djeteta i njegovom rukom napravi gestu „daj“ (vodeći njegovu ruku da okrene ispruženi dlan), a pri tome i kaže DAI. Onaj koji ima željeni predmet tada treba imenovati željeni predmet i dati ga djetetu. Vrlo je važno to činiti u pravom trenutku, odnosno onda kada ste sigurni da dijete jako želi predmet koji imate.

Potičite i druge geste u svakodnevnim situacijama, npr. pa-pa, još, gotovo, jesti, piti...

- **UČINITE DIJETE KOMUNIKACIJSKIM AKTIVNIM**

Uključite ga u pjesmice uz puno pokreta, uzvika, upečatljivih završetaka. Kad mu je pjesmica potpuno poznata, dajte mu priliku da je ono završi tako da ga ČEKATE. U početku neka čekanje bude sasvim kratko, a onda polako možete i produžiti čekanje.

Činite aktivnosti u ja-pa-ti obliku (sad tata, sad Roko). Činite to sa svakodnevnim kućanskim poslovima, s igračkama na navijanje, loptom ili se jednostavno uključite u neku njegovu aktivnost koja mu je jako draga.

- **SLIKOVNICE**

Ukoliko je djetetovo razumijevanje slabije, birajte jednostavne slikovnice, s malo sadržaja po stranici, jasnih ilustracija.

Malom djetetu rijetko odgovara čitanje cijelog sadržaja (možda ponekom djetetu koje jednostavno uživa u pjevnosti vašeg glasa).

Gradišćanskih Hrvata 62, 23 000 Zadar, tel: 095 912 43 95 / 095 521 7451

Učinkovitije je čitanje prilagoditi djetetu. Nekada je sasvim dovoljno pratiti djetetov pogled po slikovnici i imenovati ono što dijete gleda i pokazivati to prstom.

Ako vam dijete dopusti, oblikujte njegov prstić u pravcu slike koja je izazvala pažnju.

Prirodne, svakodnevne situacije pružaju bezbroj prilika za poticanje djetetovih vještina i sposobnosti!!!

Roditelji su djetetovi najbolji učitelji!

Kada dijete kasni s razvojem određenih vještina **NE ČEKAJTE!!!!**

Potražite savjet stručnjaka jer ponekad samo malim promjenama u načinu obraćanja svom djetetu možete značajno utjecati na njegovo učenje!